

ΚΕΙΜΕΝΟ: Ισοκράτης, Αρεοπαγιτικός, 25-27

Ο λόγος γράφτηκε γύρω στο 354 π. Χ. Στο λόγο του αυτό ο ρήτορας γίνεται κήρυκας μιας αναδιοργάνωσης του εσωτερικού της αθηναϊκής δημοκρατίας. Προσπαθεί να εξηγήσει την κρίσιμη κατάσταση στην οποία βρίσκεται η αθηναϊκή πολιτεία. Συμβουλεύει και συνιστά την αποκατάσταση της παλιάς μορφής της δημοκρατίας (πάτριος πολιτεία, όπως λέει ο ίδιος), με το πνεύμα της δικαιοσύνης που επικρατούσε παλιά. Μιλάει ιδιαίτερα για τον ξεχωριστό ρόλο που έπαιζε ο Άρειος Πάγος, ρόλο που σύμφωνα με το ρήτορα συνίστατο στην επιτήρηση που ασκούσε αυτό το σώμα πάνω στο κράτος και στους ιδιώτες, στο ενδιαφέρον που έδειχνε για την παιδεία των νέων και τη μόρφωση. Ο Ισοκράτης τονίζει ότι η αναμόρφωση της αθηναϊκής δημοκρατίας συνίσταται κυρίως στην ηθική αναμόρφωση των πολιτών. Οραματίζεται μια ιδανική πολιτεία, όπως περίπου τη φαντάζεται και ο Πλάτωνας.

Στο απόσπασμα που ακολουθεί αναφέρεται στην αξιοκρατική επιλογή των αρχόντων κατά το παρελθόν.

οὔτω δ' ἀπείχοντο σφόδρα τῶν τῆς πόλεως, ὥστε χαλεπώτερον ἦν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις εὐρεῖν τοὺς βουλομένους ἄρχειν ἢ νῦν τοὺς μηδὲν δεομένους· οὐ γὰρ ἐμπορίαν, ἀλλὰ λειτουργίαν ἐνόμιζον εἶναι τὴν τῶν κοινῶν ἐπιμέλειαν, οὐδ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐσκόπουν ἐλθόντες εἴ τι λῆμμα παραλελοίπασιν οἱ πρότερον ἄρχοντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον εἴ τινος πράγματος κατημελήκασιν τῶν τέλος ἔχειν κατεπειγόντων. Ὡς δὲ συντόμως εἶπεῖν, ἐκεῖνοι διεγνωκότες ἦσαν ὅτι δεῖ τὸν μὲν δῆμον ὥσπερ τύραννον καθιστάναι τὰς ἀρχὰς καὶ κολάζειν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας καὶ κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, τοὺς δὲ σχολὴν ἄγειν δυναμένους

καὶ βίον ἰκανὸν κεκτημένους ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν ὥσπερ οἰκέτας, καὶ δικαίους μὲν γενομένους ἐπαινεῖσθαι καὶ στέργειν ταύτη τῇ τιμῇ, κακῶς δὲ διοικήσαντας μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις ζημίαις περιπίπτειν. καίτοι πῶς ἂν τις εὔροι ταύτης βεβαιοτέραν ἢ δικαιοτέραν δημοκρατίαν, τῆς τοὺς μὲν δυνατωτάτους ἐπὶ τὰς πράξεις καθιστάσης, αὐτῶν δὲ τούτων τὸν δῆμον κύριον ποιούσης;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Γ. 1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ. 2. α. διεγνωκότες, διοικήσαντας: Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις του ίδιου αριθμού και γένους, που ο καθένας τύπος βρίσκεται.

Μονάδες 2,5

Γ. 2. β. Να συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται (το επίθετο να γραφεί στην πτώση και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος που δίνεται).

Επίρρημα

Επίθετο

χαλεπῶ τερον

Αντωνυμία

Δοτική

Αιτιατική

τινός

Μονάδες 2,5

Γ. 2. γ. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου.

παραλελοίπασιν: Το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής, ευκτικής και προστακτικής του ίδιου χρόνου.

γενομένους: Το γ' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική και προστακτική του ίδιου χρόνου.

έσκόπων: Το β' και γ' ενικό πρόσωπο του ενικού και πληθυντικού αριθμού στον ίδιο χρόνο.

Μονάδες 5

Γ. 3. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

εὐρεῖν, λειτουργίαν, τῶν κατεπειγόντων, γενομένους, συγγνώμης.

Μονάδες 5

Γ. 3. β. «ἐκεῖνοι διεγνωκότες ἦσαν ὅτι δεῖ τὸν μὲν δῆμον ὡσπερ τύραννον καθιστάναι τὰς ἀρχὰς καὶ κολάζειν τοὺς ἑξαμαρτάνοντας καὶ κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων»: Να βρείτε τη δευτερεύουσα πρόταση του χωρίου αυτού, να δηλώσετε το εἶδος και να προσδιορίσετε το συντακτικό της ρόλο.

Μονάδες 5

Κούζας Ιωάννης

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Τόσον πολύ δε απείχον του να αναλάβουν εξουσίαν τινά, ώστε δυσκολώτερον ήτο κατ' εκείνους τους χρόνους να εύρη κανείς τους επιθυμούντας να άρχουν παρά τώρα εκείνους, που δεν έχουν ανάγκην να άρχουν· διότι την δημόσιαν υπηρεσίαν δεν την εθεώρουν εμπόριον, αλλά τιμητικόν αξίωμα, ουδέ εσκέπτοντο από της πρώτης ημέρας μόλις ανελάμβανον την εξουσίαν, εάν οι προηγούμενοι άρχοντες έχουν αφήσει κάτι που να τους φέρη κέρδη, αλλά πολύ περισσότερον εσκέπτοντο, εάν οι προηγούμενοι άρχοντες είχαν παραμελήσει καμμίαν υπόθεσιν από εκείνας που έπρεπε επειγόντως να διεκπεραιωθούν. Εν συντόμω δε, εκείνοι είχαν καταλάβει ότι πρέπει ο μεν λαός ως απόλυτος άρχων να διορίζη τους άρχοντας και να τιμωρή τους παραβαίνοντας το καθήκον των, και να κρίνη διά τα αμφισβητούμενα, οι δε έχοντες την ευκαιρίαν και αρκετήν περιουσίαν να φροντίζουν διά την διοίκησιν της πόλεως ως υπηρέται του λαού και να επαινούνται μεν, αν φανούν δίκαιοι, και να είναι ευχαριστημένοι διά ταύτην την τιμήν, να μη συγχωρούνται δε, αν εκτελούν κακώς το καθήκον των, αλλά να τιμωρούνται αυστηρότατα. Και βέβαια πώς κανείς δύναται να εύρη ασφαλεστέραν και δικαιότεραν δημοκρατίαν από ταύτην, η οποία διώριζε μεν άρχοντας τους ικανωτάτους, έκαμνε δε τον λαόν απόλυτον κύριον των εκλεγέντων τούτων αρχόντων;

Μτφρ: Τζουμελέας Σ., Ισοκράτους Αρεοπαγитικός, Περί Ειρήνης. Αρχαίον κείμενον, εισαγωγή, μετάφρασις, σημειώσεις, Πάπυρος, Αθήνα, 1949.(Πύλη για την ελληνική γλώσσα, ΚΕΓ).